

Čudežni evropski eliksirji

NKBM Država je kupila, kar so ji ponudili

v Bruslju, nekritično, nesuvereno in v škodo **malih delničarjev**

Detoksizacija telesa je mit (*The Guardian*, 5. 2. 2014). Enako velja tudi za detoksizacijo državnih bank z razlastitvijo manjšinskih delničarjev – tako glede razlogov kot glede učinkov.

The Guardian opozarja, da obstajata dve vrsti detoksizacije telesa. Prva je priznana, s katero zdravijo življenjsko nevarne odvisnosti od drog. Druga pa je zgolj pojem, ki so ga ugrabili podjetniki, mazači in šarlatani, da bi vam prodali lažne tretmaje, ki naj bi razstrupili telo. Gre za goljufijo, psevdomedicinske koncepte, ki so namenjeni zgolj temu, da vam nekaj prodajo, ker ljudje odločitev z veseljem prepustijo drugim. Znanstveniki opozarjajo, da so porabniki nekritični in neinformirani ter da slepo zaupajo ponudnikom v zmotnem prepričanju, da je njihovo poslovanje regulirano in da nad njimi bedijo dobrotne institucije. To ni tako, vendar ni naloga znanstvenikov, da se s tem ukvarjajo, ampak bi za to moral poskrbeti regulator. Pozitivnih učinkov sicer dragih detoksizacij telesa preprosto ni.

Razlastitev **malih delničarjev**

Enako velja tudi za detoksizacijo NKBM z razlastitvijo manjšinskih delničarjev. Takšna sanacija je zgolj psevdosanacija, tako kot detoksizacija telesa. Prava sanacija bi bila, ko bi neskrbnega lastnika zamenjal nov, gospodaren in odgovoren lastnik. V NKBM pa je glavni problem banke, torej »toksični« lastnik ostal tak, kakršen je bil.

Enako alarmanten je način, na katerega je bila slovenska detoksizacija izvedena. Za banko, katere dokapitalizacijo z državnim denarjem je evropska komisija predhodno že blagoslovila (in je torej dobro vedela, za kakšne probleme gre), naj ne bi bilo več dopustno dokapitalizirati, ne da bi zato bili razlašeni (drugi) delničarji, ki z upravljanjem banke niso imeli nič. Tisto, kar bode v oči, je na primer Elan. V tem primeru je država namreč začela tudi postopek pred Sodiščem Evropske unije. Naredila je vsaj nekaj. V primeru NKBM

pa popolnoma nič. Preprosto je slepo kupila to, kar so ji ponudili v Bruslju. Nekritično, nesuvereno in izključno v škodo **malih delničarjev**. Tako kot kupci, ki se odločijo za drage tretmaje za detoksizacijo svojega telesa. Tudi pod vplivom enake histerije – kupite in ukrepajte zdaj, sicer bo prepozno.

Učinkov razlastitve delničarjev na psevdosanacijo NKBM pa preprosto ni. Tako kot učinkov psevdomedicinske detoksizacije telesa ni.

Razlašeni delničarji pred ustavnim sodiščem zatrjujejo prav psevdo- oziroma kvazisanacijo NKBM. Ločevanje med pojmom prave sanacije in kvazisanacije je namreč bistveno v kontekstu sanacije delniške ali katerekoli druge gospodarske družbe, vključno z bankami. Prvi resnejši stečaj, ki je nekako napovedal finančno krizo je bil že Enron. Znano je, da so vodilni kadri delali tudi samomere. Pa bi jih kdo jemal resno, če bi, na primer, prišli do države in zahtevali, da razlastnini manjšinske delničarje, potem bodo že oni, obvladujoči delničarji poskrbeli za sanacijo podjetja? Vprašati se moramo povsem konkretno – bi katerikoli sodnik sploh lahko resno jemal delničarja, ki bi od sodišča zahteval, da sodišče v zameno za njegovo dokapitalizacijo podjetja, ki ga je ves ta čas obvladoval, razlastnini preostale delničarje, ki so bili že tako ali tako ves čas njegove žrtve (padec vrednosti delnic, izostanek dividend). Težko bi trdili, da bi katerikoli sodnik z osebno integriteto takšnega delničarja jemal resno.

V času, ko zaradi delničarjev in uprav izčrpana podjetja vsak dan propadajo, lastniki pa skrivajo svoje premoženje, verjetno ne more biti nobenega dvoma, da morajo biti delničarji, ki niso poskrbeli za ustrezno poslovanje družbe, vključno z njeno dokapitalizacijo, odgovorni. (V slovenski sodni praksi je takšnih primerov kvečjemu premalo, glede na obseg oškodovanja upnikov.)

Obveznost in odgovornost delničarjev

Najprej se moramo v primeru

izčrpanega podjetja vprašati, ali gre pri delničarju, ki je za takšno stanje tudi odgovoren, sploh za sanacijo? Odgovor na to vprašanje mora seveda biti, da nikakor ne. Ko delničar izpolnjuje svoje dolžnosti oziroma odgovornosti, gre zgolj za to – za izpolnjevanje odgovornosti; in nikakor ne za sanacijo.

Obveznost in odgovornost delničarja je, da zagotovi nemoteno poslovanje družbe, pri upravljanju katere je več kot očitno ne le zatajil, ampak je sprejemanjem odločitev (čeprav samo posredno) tudi odgovoren za njeno katastrofalno stanje.

Zelo skrb vzbujajoče bi bilo, če bi takemu delničarju pripisovali celo zasluge za uspešno »sanacijo«. Načelo v gospodarstvu, kakršno je trenutno slovensko, bi moralo biti ravno obratno – namesto pripisovanja »zaslug za sanacijo« bi se to moralo šteti za logično, razumljivo in zahtevano ravnanje (ukrepanje). Če rečemo drugače – kar je obvladujoči delničar pokvaril (zapravil), naj tudi popravi, in to sam ter na lastne stroške (ne pa na stroške drugih).

Ker se kljub vsemu tudi v primeru NKBM, kjer je država reševala samo sebe, pojavlja izraz »sanacija«, lahko govorimo kvečjemu o kvazisanaciji. Ki jo je treba ločiti od sanacije v njenem pravem pomenu – sanacije, ki jo izvajajo tretje osebe (vstop tretjega oziroma države v podjetje, banko in podobno), ki nadomestijo prejšnjega (neodgovornega) lastnika (v primeru Factor banke in Probanke bi (sicer z zadržkom) lahko govorili o takšni sanaciji).

Ker gre tudi pri »sanaciji« NKBM zgolj za kvazi- oziroma

Page: 5

Reach: 157000

Country: SLOVENIA

Size: 877 cm2

2 / 2

psevdosanacijo, je treba razlastniti njenih pasivnih delničarjev (s strani obvladujočega) in poseg v njihove temeljne pravice v celoti odpraviti, predvsem pa delnice preprosto »oživiti«. (Če bo NKBM res prodana, je to treba narediti čim prej, da bodo delnice razlaščenih delničarjev del prevzemnega paketa, s čimer ne bi nastali dodatni proračunski odhodki, država pa bi se najbolj elegantno izognila tudi dodatnim stroškom odškodninskih in podobnih tožb. Tudi reševanje zadev na sodiščih mora imeti določeno mero pragmatičnosti.)

Prelaganje odgovornosti

A če se vrnem na začetek, k članku o mitološki detoksikaciji in naivnih potrošnikih. Kot državljan Slovenije si ne bi želel, da bi se ob branju takšnih člankov spomnil na nesuvereno ter nekritično slovensko Vlado, ki kupi vse, kar ji v prodajni histeriji ponujajo čudodelniki iz Bruslja. Vprašanja, ki jih je na Sodišče EU naslovilo slovensko ustavno sodišče so enako skrb vzbujajoča. O suverenosti nekega naroda, dobrih dvajset let po njegovi končni osamosvojitvi, ne duha ne sluha. Toliko manj o zmožnosti za kritično presojo psevdosancijskih ukrepov, ki nam naj bi jih vsilila Evropa. Skrb vzbujajoče. Toliko bolj, ko je v primeru razlastitve delničarjev veljalo, da je treba ukrepati hitro (dobesedno

čez noč), saj bo posledice sicer čutila celotna Evropa. Ta ista Evropa, ki zdaj ne migne niti s prstom, ko se ugotavlja, kje je končal denar tudi iz držav, ki so imele izsušene proračune; tudi v škodo bank, ki jih je bilo treba sanirati.

Evropa enakopravnih in Evropa solidarnosti se nevarno približuje temu, da postane zgolj mit; Kosovo velove besede nevarno aktualne, če jih postavimo v evropski kontekst in apoteko nadomestimo z evrokracijo (Evropa umira. Društvo narodov in apoteka, oboje laž). Najbolj skrb vzbujajoče pa je, da se je celo ustavno sodišče odločilo, da bo odgovornost za svojo odločitev večinoma preneslo na Sodišče EU. Pri razlastitvi pasivnih delničarjev NKBM gre vendarle za tako temeljno vprašanja, da odločanje o teh temeljnih vrednotah (slovenske) družbe ne bi smelo biti prepuščeno nikomur zunaj Slovenije. Tudi Evropi ne. Iz zelo preprostega razloga. Ker Evrope, ki bi to opravičevala, preprosto ne rabimo. Gre

preprosto za vprašanje suverenosti naroda, ki si bo sam določal meje (ne)sprejemljivega in bo sam o tem tudi odločal. Suvereno in aktivno; nikakor pa ne pasivno, s prenašanjem odgovornosti na druge. Suveren narod ne rabi nikogar, ki bi dobrohotno bedel nad njim. Nobene potrebe ni, da bi postali pasivni, naivni in posmeha vredni, a naravnost hvaležni kupci vseh možnih eliksirjev, ki nam jih bodo zmešali različni evropski čudodelniki. Z zlatimi žarkami sijalo bo sonce na nas, evropske mrličice (Kosovel).

Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža nujno stališča uredništva.

Gre za suverenost naroda, ki si bo sam določal meje (ne)sprejemljivega in bo o tem tudi sam odločal. Suvereno in aktivno.

